

ANTANAS STARKUS-*Blinda, Montė*

Gimė 1919 m. spalio 29 d. Panevėžio apskrities Šimonių valsčiaus Zubiškių (dab. Vairiškių) kaime. Į Lietuvos kariuomenę išėjo savanoriu. Dalyvavo 1941 m. birželio sukilime. Ne visai tiksliais duomenimis, Antrojo pasaulinio karo metais Antanas Starkus kovojo Vokietijos kariuomenės sudėtyje prieš Raudonąją armiją. 1944 m. pabaigoje, sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, Antanas Starkus išvyko į Abvero žvalgybos mokyklą Nr. 203, dislokuotą Rytų Prūsijoje, netoli Šlezbergo miesto. Ten būsimasis Algimanto apygardos partizanų vadas mokėsi keturis mėnesius.

1945 m. sausio 21 d. su 8 desantininkais jis buvo nuleistas Kupiškio apylinkėse. Sausio 22 d. ši grupė susidūrė su Raudonosios armijos daliniu. Per susišaudymą sužeistas ir suimtas desantininkų grupės vadas Antanas Gogelis (slapyvardis – Jonas Laukaitis). Jo pavaduotojas Starkus (slapyvardis – Antanas Rickus) sėkmingai pasiekė gimtinę, kur suorganizavo partizanų būrį, vėliau įsijungusį į Šarūno rinktinę. 1946–1947 m. jis vadovavo Šimonių, Kupiškio ir Svėdasų valsčiuose veikusiai Algirdo kuopai. 1947 m. sausį jau buvo suformuoti 8 būriai su 93 Starkui-*Blindai, Montei* pavaldžiais partizanis.

1947 m. birželio 30 d. *Montė* paskirtas Šarūno rinktinės vadu, o 1948 m. balandžio 15 d., suformavus naują Algimanto apygardos štabą, – jo viršininku. Pagal suimto Šarūno rinktinės štabo viršininko F. Niauros-*Cipro* parodymus, Starkus-*Montė* apygardos vadu paskirtas tik 1949 m. liepą.

Antano Starkaus brolis partizanas Feliksas Starkus, Birželio sukilimo Šimonių miestelyje vadas, žuvo 1947 m. rugsėjo 29 d. Okupantų persekiojama brolių Starkų motina savo namuose nebegyveno. Tą žinodamas, *Montė* šeimos sodybą užminavo. Tad keli okupacinės valdžios atstovai, no-

rėję patekti į namą, buvo sužeisti. Vėliau namas sudegintas.

Tarp partizanų *Montė* garsėjo kaip bebaimis karys. Ne vieną kartą tik dėl jo sumanumo, geros orientacijos ir taiklaus šaudymo partizanams pavyko išsiveržti iš okupantų kariuomenės apsupties. Be to, *Montė* sugebėjo organizuoti aktyvią pasipriešinimo kovą, nuolatos rengdavo pasalas ir panašias akcijas.

1949 m. lapkričio 1 d. Antanas Starkus-*Montė* žuvo MGB kareivių apsuptame apygardos štabo bunkeryje Šimonių girioje prie Priegodo ežero. Jis, po atkaklių kautynių sužeistas ir nenorėdamas pasiduoti gyvas, kartu su kitais kovos draugais susisprogdino.

Partizanų artimieji žuvusiuosius slapta palaidojo Adomynės miestelio kapinėse. Čia jų atminimui įamžinti 1989 m. lapkričio 1 d. atidengtas paminklinis akmuo. 1999 m. narsiam kovotojui Antanui Starkui suteiktas kario savanorio statusas ir pulkininko laipsnis (po mirties).